

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

3. Zadorozhna I. P. Teoretyko-metodychni zasady organizacii samostijnoi roboty majbutnih uchyteliv z ovolodinnja anglo-movnoju komunikatyvnoju kompetencijeju. Diss. dokt. ped. nauk [Theoretical and methodological foundations of self-study work organization on acquiring English language communicative competence. Dokt. ped. sci. diss.]. Kyiv, 2012. 770 p.
4. Bigych O. B., Borysko N. F., Borec'ka G. E. ta in. Metodyka navchannja inozemnyh mov i kultur: teorija i praktyka. Pidručnyk dlja stud. klasychnyh, pedagogichnyh i lingvistychnyh universytetiv, za zag. red. S. Ju. Nikolajevoi. [Methods of teaching foreign languages and cultures]. Kyiv, Lenvit Publ, 2013. 590 p.
5. Bigych O. B., Borysko N. F., Borec'ka G. E. ta in. Metodyka formuvannja mizhkulturnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetencii, kurs lekcij, navch.-metod. posibnyk dlja stud. movnyh spec. osv.-kvalif. rivnja magistr, za red. S. Ju. Nikolajevoi. [Methods of forming intercultural foreign language communicative competence]. Kyiv, Lenvit Publ, 2011. 344 p.
6. Nikolajeva S. Ju. Cili navchannja inozemnyh mov v aspekti kompetentnisogo pidhodu [Aims of learning foreign languages in the aspect of competence approach]. Inozemni movy. Kyiv, Lenvit Publ, 2010. №2. pp. 11 – 17.
7. Skljarenko N. K. Suchasni vymogy do vprav dlja formuvannja inshomovnyh movlennjeyv navychok i vmin [Modern requirements to the exercises to form foreign language skills]. Inozemni movy, 1999, № 3, pp. 3 – 7.
8. Ustymenko O. M. Navchannja inshomovnogo monologichnogo movlennja v aspekti kompetentnisogo pidhodu [Teaching foreign language monologue speech in terms of communicative approach]. Inozemni movy, 2013, №1, pp. 3 – 9.
9. Chernysh V. V. Teoretyko-metodychni zasady formuvannja u majbutnih uchyteliv profesijno orijentovanoi anglo-movnoi kompetencii v govorinni. Diss. dokt. ped. nauk [Theoretical and methodological foundations of forming future teachers' English language speaking competence. Dokt. ped. sci. diss.]. Kyiv, 2015. 623 p.
10. Miriam J., Strutt P. English for Intrnational Tourism. Longman Publ, 2005. 127 p.
11. Oxford R. Language learning strategies and beyond: A look at strategies in the context of styles. R. Oxford, S. S. Magnan (Ed.). Shifting the instructional focus to the learner. Middlebury, VT, Northeast Conference on the Teaching of Foreign Languages, 1990. pp. 35 – 55.
12. Oxford R. L. Language Learning Strategies. Boston, Heinle and Heinle Publishers, 1990. 343 p.
13. Vandergrift L., Goh C. Teaching and Learning Second Language Listening: Metacognition in Action New York, Routledge, 2012. 315 p.
14. Walker R., Harding K. Tourism. Oxford University Press, 2010. 145 p.

Стаття надійшла в редакцію 26.09.2017 р.

УДК: 378:338.48=811.111

DOI 10:25128/2415-3605.17.4.24

ГОР КОДЛЮК

ihor.kodliuk@gmail.com

викладач

Технічний коледж Тернопільського національного технічного університету

імені Івана Пулюя

вул. Леся Курбаса, 13, м. Тернопіль

**ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В
ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ
В КОЛЕДЖАХ**

Репрезентовано діагностичний інструментарій сформованості англомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців з туризму в коледжах. Встановлено, що рівень володіння іноземною мовою (у т. ч. англомовним діалогічним мовленням) студентів коледжу з урахуванням вимог Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти має відповідати B1+ (просунутий рубіжний), а об'єктами діагностики англомовної компетентності в діалогічному мовленні є її структурні компоненти – мовна, мовленнєва, лінгвосоціокультурна, навчально-стратегічна та професійно орієнтована компетентності. Визначено критерії сформованості зазначеної якості в майбутніх фахівців з туристичного обслуговування (використання у мовленнєвому потоці відповідного лексичного і

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

граматичного матеріалу; кількість сформульованих реплік, їх доцільність, питома вага ініціативних; досягнення комунікативної мети, що полягає в реалізації мовленнєвого наміру мовця і комунікативних завдань у межах створеної комунікативної ситуації; відповідність характеристик створеного діалогу його функціональному типу; здатність керувати мовленнєвою ситуацією; доречність використання мовленнєвих формул і кліше, оперування країнознавчим матеріалом). Розроблено засоби діагностики зазначеної якості. Вказано, що діагностичні процедури передбачали систематичні спостереження, бесіди з викладачами і студентами, моделювання діалогів на основі запропонованих комунікативних ситуацій, однак перевага надавалася виконанню діагностичних завдань (у т. ч. тестів) та їх аналізу відповідно до виокремлених критеріїв.

Ключові слова: англomовна компетентність у діалогічному мовленні, майбутні фахівці з туризму в коледжах, туристичне обслуговування, діагностичний інструментарій, діагностичні завдання.

ИГОРЬ КОДЛЮК

преподаватель

Технический колледж Тернопольского национального технического университета
имени Ивана Пулюя
ул. Леся Курбаса, 13, г. Тернополь

ДИАГНОСТИКА СФОРМИРОВАННОСТИ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ УДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ТУРИЗМУ В КОЛЛЕДЖАХ

Представлен диагностический инструментарий сформированности англоязычной компетентности в диалогической речи будущих специалистов по туризму в колледжах. Установлено, что уровень владения иностранным языком (в т. ч. англоязычной диалогической речью) студентов колледжа с учетом требований Общеввропейских Рекомендаций по языковому образованию должен соответствовать B1+ (продвинутый рубежный), а объектами диагностики англоязычной компетентности в диалогической речи являются ее структурные компоненты – языковая, речевая, лингвосоциокультурная, учебно-стратегическая и профессионально ориентированная компетентности. Определены критерии сформированности указанного качества у будущих специалистов по туристическому обслуживанию (использование в речевом потоке соответствующего лексического и грамматического материала; количество сформулированных реплик, их целесообразность, удельный вес инициативных; достижение коммуникативной цели, заключающейся в реализации речевого намерения говорящего и коммуникативных задач в рамках созданной коммуникативной ситуации; соответствие характеристик созданного диалога его функциональному типу; способность управлять речевой ситуацией; целесообразность использования речевых формул и клише, оперирование страноведческим материалом). Разработаны средства диагностики указанного качества. Указано, что диагностические процедуры предусматривали систематические наблюдения, беседы с преподавателями и студентами, моделирование диалогов на основе предложенных коммуникативных ситуаций, однако предпочтение отдавалось выполнению диагностических задач (в т. ч. тестов) и их анализу в соответствии с выделенными критериями.

Ключевые слова: англоязычная компетентность в диалогической речи, будущие специалисты по туризму в колледжах, туристическое обслуживание, диагностический инструментарий, диагностические задачи.

IHOR KODLIUK

Lecturer

Technical College of Ternopil Ivan Puluj National Technical University
13 Les Kurbas Str., Ternopil

DIAGNOSTICS OF THE DEVELOPMENT OF ENGLISH COMPETENCE IN DIALOGUE SPEECH OF FUTURE TOURISM SPECIALISTS IN COLLEGES

The article is dedicated to the diagnostics of the development of English competence in dialogue speech of future tourism specialists in colleges. The preparation of this toolkit urged the solution of the following tasks: the level of proficiency in a foreign language (incl. English dialogue speech) required for college students (according to Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment) has

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

been determined; the objects of diagnostics of the development of English competence in dialogue speech of future tourism specialists in colleges have been defined; diagnostic tools of the specified quality have been developed. The criteria for diagnostics of the development of English Language competence in dialogue speech of future tourism specialists in colleges have been determined (incl. English dialogue speech). B1+ (advanced) level of proficiency in a foreign language (incl. English dialogue speech) is required for college students, according to Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. The objects of diagnostics of English competence in dialogue speech are its structural components – speech, linguistic, linguosociocultural, study and strategic, and professionally oriented competences. The criteria for the formation of the competence in future tourism specialists in colleges have been determined. They are: the use of relevant lexical and grammatical material in the speech, the number of replicas, their expediency, percentage of initiative replicas, achievement of communicative goal, including realization of speaker's speech intentions and communicative tasks within designed communicative situations, the characteristics of a created dialogue according to its functional type, ability to control speech situation, relevance of using speech formulas and clichés, obtaining knowledge of English-speaking countries' cultures and traditions. Diagnostics of the specified qualities have been developed. Diagnostic procedures included systematic observation, interviews with teachers and students, modeling of dialogues based on proposed communicative situations, but preference was given to performing diagnostic tasks (including tests) and their analysis in accordance with the identified criteria. The tasks were communicatively oriented (based on the material of certain communicative situations); tests were used to identify students' knowledge – subject and professionally oriented (for example, history and culture of native speakers, tourism, etc.).

Keywords: *English competence in dialogue speech, future tourism specialists in colleges, tourism, diagnostics, diagnostic tasks.*

Реформування іншомовної освіти в Україні відповідно до основних досягнень європейських країн у цій галузі на засадах комунікативного підходу актуалізує необхідність формування у студентів компетентності в діалогічному мовленні, оскільки діалог є комунікацією. Проблема професіоналізації викладання іноземних мов особливо актуальна у професійній підготовці майбутніх фахівців з туризму в коледжах, провідним видом діяльності яких є обслуговування клієнтів, що полягає в наданні соціально-культурних послуг споживачам у процесі спілкування з ними (у т. ч. іноземним туристам). Серед чинників, які сприяють вдосконаленню англомовної компетентності в діалогічному мовленні (АКДМ) студентів, чільне місце відводиться розробці засобів діагностики цього феномена.

Аналіз наявного наукового фонду з проблеми дослідження свідчить, що у напрацюваннях І. Задорожної, Н. Костенко, Н. Микитенко, Л. Морської, О. Павленко, О. Тарнопольського й інших учених розкрито особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів різних спеціальностей. Зміст іншомовної підготовки фахівців сфери туризму висвітлений у працях М. Галицької, Г. Черній, А. Чуфарлічевої та ін. Підходи до розробки діагностичного інструментарію англомовного діалогічного мовлення учнів та студентів технічних спеціальностей аспектно представлені у дослідженнях С. Ніколаєвої, В. Черниш та інших науковців.

Мета статті – розробити діагностичний інструментарій АКДМ майбутніх фахівців з туризму в коледжах.

Для проведення діагностики рівня сформованості зазначеної компетентності у студентів коледжів нами було розроблено відповідний *діагностичний інструментарій*. Підготовка його передбачала вирішення таких завдань:

- обґрунтування рівня володіння іноземною мовою (у т. ч. англомовним діалогічним мовленням) студентів коледжу з урахуванням вимог Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти;
- визначення об'єктів діагностики АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування та критеріїв її сформованості;
- розробку засобів діагностики зазначеної якості.

В основу діагностики покладена шкала вказаних у Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти рівнів: A1, A2, B1, B2, C1, C2. Враховуючи якісні характеристики кожного із рівнів, можемо стверджувати, що після закінчення 9 класу рівень володіння іноземною мовою комуніканта має відповідати A2+ (середній рівень або «виживання»). Продовжуючи навчання у середній загальноосвітній школі або коледжі, учень чи студент стає незалежним користувачем

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

іноземної мови та набуває рівня B1+ (просунутий рубіжний) [1, с. 34]. Обсяг висловлювання кожного учасника діалогу – 8 реплік, оформлених відповідно до мовних норм [3, с. 41].

З урахуванням особливостей усного діалогічного мовлення Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти пропонують ілюстративні шкали для: загального усного спілкування (діалогічного мовлення); розуміння носія мови у ролі співрозмовника; бесіди; неформальної дискусії; формальних дискусій і зустрічей; цілеспрямованої співпраці; трансакції з метою отримання товарів і послуг; обміну інформацією; надання та отримання інтерв'ю [1, с. 73–82].

Наведемо якісні характеристики діалогічного мовлення незалежного користувача (рівень B1+), якими ми послуговувалися під час проведення експериментального дослідження: у процесі мовленнєвої діяльності мовець може вільно спілкуватися на знайомі загальнопобутові та спеціалізовані теми, пов'язані зі своїми інтересами і професійною діяльністю; обмінюватися інформацією, перевіряти та підтверджувати її, справлятися з нетиповими ситуаціями і пояснювати, в чому проблема; виражати думки на більш абстрактні чи культурознавчі теми.

Щодо об'єктів контролю рівнів сформованості АКДМ, то відома дослідниця у цій галузі В. Черниш розглядає їх як перелік умінь, яких набувають учні у середньому загальноосвітньому навчальному закладі відповідно до вимог чинної навчальної програми з іноземної мови для певного типу навчального закладу і кожного етапу навчання (початкова, основна і старша школа) [6, с. 10].

З огляду на те, що АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування є цілісним, інтегративним утворенням, яке певним чином структуроване, об'єктами контролю вважаємо його компетентності (компоненти): мовну (знання – про туризм і діалоги та відповідні навички – фонетичні, лексичні, граматичні), мовленнєву (уміння в говорінні – «реплікувати», укласти діалогічні єдності, мікродіалоги та діалоги певних функціональних типів), лінгвосоціокультурну (знання історії і культури носія мови, володіння вербальними і невербальними засобами комунікації), навчально-стратегічну (опанування стратегіями вивчення і використання іноземної мови, що допомагають майбутнім фахівцям з туристичного обслуговування оволодіти англійським діалогічним мовленням), сформовані на професійно орієнтованому навчальному матеріалі (професійно орієнтовану). Крім цього, науковці стверджують, що найбільш адекватною формою контролю у цьому виді мовленнєвої діяльності є робота в парах, акцентуючи увагу на двосторонності спілкування – сприйнятті й висловлюванні власної думки [6, с. 11]. Тому об'єктом перевірки були не лише вміння студента брати участь у діалозі, а й те, як сприймаються ним репліки партнера по спілкуванню та як реагує на них інший партнер (уміння в аудіюванні).

Узагальнені критерії оцінювання рівнів сформованості усного іноземномовного мовлення представлені у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти, де вони визначені так: стратегії реплікування, стратегії співпраці, запит про роз'яснення, швидкість, гнучкість, зв'язність, розкриття теми, точність, соціолінгвістична компетентність, загальний діапазон, лексичний діапазон, граматичний діапазон, граматична правильність, лексичний та фонологічний контроль [1, с. 193].

Поглиблює розуміння зазначеного аспекту проблеми підхід до розробки критеріїв оцінювання діалогічного мовлення студентів технічних ВНЗ, запропонований О. Тарнопольським. До таких критеріїв автор відносить: відповідність висловлювань ситуації спілкування; дотримання відносної правильності мовлення; розгорнутість висловлювань і логічний зв'язок їх компонентів; різноманітність використаної лексики і граматичних моделей; темп мовлення (говоріння); ініціативність у продукуванні реплік; правильне розуміння на слух реплік співрозмовника [4, с. 153].

У методичній літературі до кількісних критеріїв оцінювання рівнів сформованості АКДМ відносять:

- кількість реплік, що продукуються кожним співрозмовником;
- кількість різнотипових діалогічних єдностей;
- кількість пауз хезитації.

Якісними показниками вважаються:

- відповідність висловлювання поставленій темі й комунікативній ситуації;

- спонтанність;
- емоційна забарвленість мовлення;
- вміння поєднувати різні типи мікродіалогів;
- вміння вирішувати поставлене комунікативне завдання під час спілкування у діалогічній формі (переконати, забезпечити, не погодитися, висловити свою думку, запросити тощо);
- граматична і лексична правильність висловлювання (наявність і правильна реалізація мовленнєвих формул);
- вимова, основними вимогами до якої є фонематичність (ступінь правильності фонетичного оформлення, достатній для того, щоб воно було зрозумілим для співрозмовника) та швидкість (ступінь автоматизованості вимовних навичок, що дає змогу говорити в нормальному темпі);
- дотримання характеристик діалогу (еліптичність, ситуативність, наявність емоційно-оцінних слів і речень);
- ефективність спілкування (здатність студента не лише дохідливо висловлюватися, й вислуховувати інших, ввічливо й адекватно реагувати на висловлювання співрозмовника, говорити по чергово, не перебивати і не намагатися домінувати в бесіді; оцінюється також здатність студента підтримувати співрозмовника) [2, с. 339–340].

Зарубіжні методисти звертають увагу на те, що основними критеріями оцінювання діалогічного мовлення є вимова, вміння використовувати відповідний лексичний і граматичний матеріал, зрозумілість/доступність висловлювання [7, с. 330]. Важливо також враховувати довжину фраз, складність мовлення, його темп, гнучкість, правильність, доцільність стилю, незалежність (мовцю необхідне запитання або стимул чи він може ініціювати мовлення), повторення (як часто запитання або стимул потрібно повторювати), наявність та довжина хезитаційних пауз [8, с. 96].

Узагальнивши напрацювання вчених у зазначеному аспекті проблеми, визначено критерії сформованості АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування:

- використання у мовленнєвому потоці відповідного лексичного і граматичного матеріалу;
- кількість сформульованих реплік, їх доцільність, питома вага ініціативних;
- досягнення комунікативної мети, що полягає в реалізації мовленнєвого наміру мовця і комунікативних завдань у межах створеної комунікативної ситуації;
- відповідність характеристик створеного діалогу його функціональному типу;
- здатність керувати мовленнєвою ситуацією;
- доречність використання мовленнєвих формул і кліше, оперування країнознавчим матеріалом.

Діагностичні процедури передбачали систематичні спостереження, бесіди з викладачами і студентами, моделювання діалогів на основі запропонованих комунікативних ситуацій, однак перевага надавалася виконанню діагностичних завдань (у т. ч. тестів) та їх аналізу відповідно до виокремлених критеріїв.

Зазначимо, що ступінь навченості майбутніх фахівців з туристичного обслуговування в межах В1+ може бути різним. З огляду на це раціональним є здійснювати контроль навчальних досягнень, виокремлюючи високий, середній та низький рівні. Рівень сформованості АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування визначався так: відповідь повна, правильна – високий рівень; допущені незначні помилки – середній; відповідь неправильна або відсутня – низький.

З метою діагностики дослідники радять використовувати переважно одні й ті ж засоби: відповідні ситуації, що передбачають організацію рольових ігор (О. Тарнопольський); рольові ігри (дискусії), а також комунікативно спрямовані завдання і тести (В. Черниш). Комунікативні завдання можуть пропонуватися студентам у такому вигляді: а) функціональної схеми діалогу; б) комунікативної ситуації [5, с. 14]. У своєму дослідженні ми надавали перевагу комунікативним завданням, які будувалися на матеріалі певних комунікативних ситуацій. Тестові завдання використовувалися з метою виявлення знань студентів – предметних та професійно орієнтованих (наприклад, про історію і культуру носіїв мови, про туризм тощо).

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Діагностичні завдання розроблені з урахуванням структурних компонентів АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування та відповідно до розглянутих вище критеріїв.

Перші завдання були спрямовані на діагностику рівня сформованості мовної компетентності студентів. З огляду на те, що вона охоплює знання (про туризм та про діалоги), а також відповідні навички (лексичні, граматичні, фонетичні), студентам було запропоновано завдання на переклад професійно орієнтованого тексту, на добір слів на кожному із запропонованих тем (екскурсійна діяльність, готельне, ресторанне та туристичне обслуговування). Також були дані завдання на побудову розповідних і питальних речень, виконання яких визначило рівень сформованості навичок вживання студентами належних часових форм та граматичних конструкцій. Вважаємо, що постійне збагачення лексичного запасу майбутніх фахівців з туристичного обслуговування, розвиток у них навичок правильного оформлення висловлювань згідно із граматичними нормами та якісним фонетичним оформлення є однією з умов, які передують здійсненню висококваліфікованого мовлення у професійній діяльності.

В основі діагностичного інструментарію – завдання для перевірки рівня сформованості мовленнєвої компетентності в діалогічному мовленні студентів. Контроль здійснювався нами поетапно, у тій же послідовності, що й навчання: від контролю уміння «реплікувати» до контролю вміння будувати діалоги певних функціональних типів.

Так, наприклад, для контролю уміння «реплікувати» студенти виконували вправи на підбір відповідної репліки. Наведемо фрагмент такого завдання за напрямом «готельне обслуговування»:

а) до поданої ініціативної репліки сформулюйте реактивну:

What are your room rates?

б) до поданої реактивної репліки сформулюйте ініціативну:

No, we would like to have an inside room, because we can't stand the noise of any sort.

Окремим аспектом розробленої нами діагностики була перевірка рівня сформованості уміння вживати діалогічні єдності. Однак перш ніж оволодіти цим умінням, студенти мають засвоїти їх теоретичне підґрунтя. Перед майбутніми фахівцями з туристичного обслуговування в їхній професійній діяльності виникатиме проблема вирішення багатьох комунікативних ситуацій, тому вони повинні знати і вміти вживати діалогічні єдності різних видів (запитання – відповідь; повідомлення – запитання; спонукання – згода/відмова та ін.). На це й зорієнтоване наступне завдання, приклад якого наводимо нижче.

Вкажіть види запропонованих діалогічних єдностей: а) запитання – відповідь; б) повідомлення – запитання; в) спонукання – згода/відмова.

Would you like to book a ticket to Liverpool?

No, we want to make a trip to Germany.

We recommend you a roast beef.

No, I prefer fish.

Our students stayed at a resort hotel.

Is there a parking zone?

Студенти також виконували вправи на доповнення діалогів на різні теми (у готелі, в ресторані, обмін враження щодо подорожі) діалогічними єдностями відповідно до їх змістового наповнення. Наприклад:

Доповніть діалог відповідними діалогічними єдностями:

You: I'm leaving now. Here is my key.

Checkout: Thank you; just one second and I'll give you your bill. Here you go.

You: Thank you.

Checkout: Did you enjoy your stay?

You: Yes, for the most part.

Checkout: _____

You: _____

Checkout: Yes, of course. If you step out the front doors there should be a cab waiting, but if not, the doorman will call one for you. Have a safe trip home.

You: Thank you.

Наступне завдання полягало у впорядкуванні ряду реплік та побудові мікродіалогів. Наведемо приклад до теми «У туристичному агенстві»:

Пронумеруйте запропоновані репліки, утворивши з них мікродіалоги.

1. Great! I appreciate this offer very much!

2. Thank you so much. I can't believe I'll have an opportunity to take a picture of the Eiffel Tower.

3. You can also attend a business conference in the capital of France. You'll meet a lot of our business partners there.

4. Here is your ticket. Have a nice trip!

5. Good morning, Mr. Shevchenko. We would like to offer you an incentive tour to France. You worked very hard last month.

Завдання для контролю рівня сформованості умінь діалогічного мовлення мають співвідноситися із ситуаціями спілкування, в яких майбутні фахівці з туристичного обслуговування можуть їх застосовувати (як це відбувається в реальному житті). Тому студентам пропонувалося опрацювати три діалоги на різну тематику та визначити їх функціональний тип: діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін враженнями.

Наступне завдання передбачало побудову власних діалогів за поданою ситуацією. Наприклад:

• *Ви організуєте поїздки для студентів. Розпитайте туроператора про можливі види відпочинку, додаткові екскурсії та необхідні документи; поцікавтеся про ціни та вартість харчування і проживання.*

Для діагностики наступної компетентності – лінгвосоціокультурної – ми використовували тестові завдання. Контроль здійснювався на основі країнознавчого та лінгвокраїнознавчого матеріалу, передбачаючи виявлення рівня знань студентів про побут і культуру країни, мова якої вивчається; їх здатності користуватися мовними та мовленнєвими засобами іншомовного спілкування. Окрім цього, ми пропонували майбутнім фахівцям підібрати українські відповідники до прислів'їв, поданих англійською мовою, а також вказати відповідність між фразеологізмами та їхніми значеннями.

Наведені види діагностичних завдань дали змогу комплексно дослідити АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування. Так, наприклад, переклад тексту, підбір слів до кожної з тем, складання діалогів на основі певних комунікативних ситуацій свідчать про рівень сформованості навчально-стратегічної та професійно орієнтованої компетентностей; завдання на визначення виду кожного із запропонованих діалогів, діалогічних едностей та реплік дають змогу діагностувати знання про діалоги – складник мовної компетентності.

Таким чином, у процесі розробки діагностичного інструментарію сформованості АКДМ майбутніх фахівців з туризму в коледжах нами встановлено, що рівень володіння іноземною мовою (у т. ч. англійською мовою) студентів коледжу з урахуванням вимог Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти має відповідати B1+ (просунутий рубіжний); об'єктами діагностики АКДМ є її структурні компоненти – мовна, мовленнєва, лінгвосоціокультурна, навчально-стратегічна та професійно орієнтована компетентності; визначено критерії сформованості АКДМ майбутніх фахівців з туристичного обслуговування; розроблено засоби діагностики зазначеної якості.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі зарубіжного досвіду з проблеми формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання; наук. ред. укр. видання докт. пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
3. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10–11 класи. – К., 2016. – 72 с.
4. Тарнопольский О. Б. Методика обучения английскому языку на I курсе технического вуза / О. Б. Тарнопольский. – К.: Вища школа, 1989. – 160 с.
5. Черниш В. В. Засоби формування іншомовної компетенції у діалогічному мовленні / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2011. – № 3. – С. 15–22.
6. Черниш В. В. Контроль рівня сформованості компетентності в англomовному діалогічному мовленні / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2012. – № 1. – С. 9–16.
7. Harmer J. The practice of English language teaching / Jeremy Harmer. – [3rd ed.]. – Essex: Pearson Education Limited, 2004. – 371 p.
8. Underhill N. Testing spoken language: a handbook of oral testing techniques / Nick Underhill. – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – 117 p.

REFERENCES

1. Zahal'noyevropeys'ki Rekomendatsiyi z movnoyi osvity: vyvchennya, vykladannya, otsinyuvannya [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment]; nauk. red. ukr. vydannya dokt. ped. nauk, prof. S. Yu. Nikolayeva. – K.: Lenvit, 2003. – 273 s.
2. Metodyka navchannya inozemnykh mov i kul'tur: teoriya i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]: pidruchnyk dlya stud. klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv; za zahal'n. red. S. Yu. Nikolayevoyi / O. B. Bihych, N. F. Borysko, H. E. Borets'ka ta in. – K.: Lenvit, 2013. – 590 s.
3. Navchal'ni prohramy z inozemnykh mov dlya zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv i spetsializovanykh shkil iz pohlyblenym vyvchenniam inozemnykh mov 10–11 klasy [Foreign language curriculum for general education schools and specialized schools with in-depth study of foreign languages for 10–11 grades] – K., 2016. – 72 s.
4. Tarnopol'skii O. B. Metodika obucheniya angliiskomu yazyku na 1 kurse tekhnicheskogo vuza [Methods of teaching English at the first year of a technical university] / O. B. Tarnopol'skii. – K.: Vyscha shkola, 1989. – 160 s.
5. Chernysh V. V. Zasoby formuvannya inshomovnoyi kompetentsiyi u dialohichnomu movlenni [Means of foreign language competence in dialogical speech formation] / V. V. Chernysh // Inozemni movy. – 2011. – № 3. – S. 15–22.
6. Chernysh V. V. Kontrol' rivnya sformovanosti kompetentnosti v anhlomovnomu dialohichnomu movlenni [Control of the competence level in English dialogue speech formation] / V. V. Chernysh // Inozemni movy. – 2012. – № 1. – S. 9–16.
7. Harmer J. The practice of English language teaching / Jeremy Harmer. – [3rd ed.]. – Essex: Pearson Education Limited, 2004. – 371 p.
8. Underhill N. Testing spoken language: a handbook of oral testing techniques / Nick Underhill. – Cambridge: Cambridge University Press, 1992. – 117 p.

Стаття надійшла в редакцію 21.09.2017 р.

УДК: 378.14+327

DOI 10:25128/2415-3605.17.4.25

ПРИНА САВЧАК

irusja_savchak@ukr.net

кандидат педагогічних наук, доцент

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Т. Шевченка, 57, м. Івано-Франковськ